

Dokumentin sisältö

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017-2020

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017-2020

....1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

.....1.1 TALOUS JA ELINVOIMA

....2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

....3 Johtopäätökset ja arviointi

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

....4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset hyvinvoinnin edistämiseksi

....5 Hyvinvoinnin edistämisen asiakirjoja:

....6 Hyvinvointisuunnitelma

....7 Liikenneturvallisuus osana hyvinvointia

....8 Tasa-arvon toteutuminen kunnan toiminnassa 2020

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

....9 Suunnitelman laatijat

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2017-2020

Johdanto

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja sitä tukevan elinympäristön rakentaminen on kunnan perustehtävä. Terveydenhuoltolain 12 §:n mukaisesti kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä seurattava kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan hyvinvointitarpeisiin. Kunnat valmistelevat kerran valtuustokaudessa laajemman hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisen raportin, jonka tiedot pohjautuvat laajaan hyvinvointikertomukseen.

Jämijärven kunnan laaja hyvinvointikertomus sisältää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painotukset valtuustokaudelle 2017–2020 (kuntalaki 365/1995, terveydenhuoltolaki 1326/2010) sekä kuvauksen väestön terveydentilan keskeisistä muutoksista ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista. Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 ja hyvinvointiraportti 2020 pitää sisällään päivitettyä indikaattoritietoa saatavilla olleiden tilastojen osalta. Lisäksi raportissa kuvataan, millä toimenpiteillä Jämijärven kunnassa on vastattu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteisiin.

Hyvinvointikertomus on laadittu käyttäen kuntaliiton sähköistä hyvinvointikertomus-työkalua. Indikaattoriaineistoa on vertailtu muihin Pohjois-Satakunnan kuntiin ja koko maan tuloksiin.

Jämijärven kuntastrategiassa *”Pieni ja lennokas Jämijärvi on älykkäästi erikoistunut, kehittyvien pienyritysten kunta sekä aito, lämmin ja hyvinvoiva maa-seutuyhteisö, jonka ylpeys – kiireen yläpuolella oleva jämi – sauvoo koko seudun tärkeänä vetovoimatekijänä ja matkailun veturina.”* Kuntastrategiassa hyvinvointitavoitteet tulee ottaa tulevaisuudessakin huomioon toiminta- ja taloussuunnitelmassa, toimialojen käyttösuunnitelmissa ja toimintasuunnitelmassa, josta tavoitteet jalkautuu kunnan työntekijöiden päivittäisessä työskentelyyn käytännön tasolle.

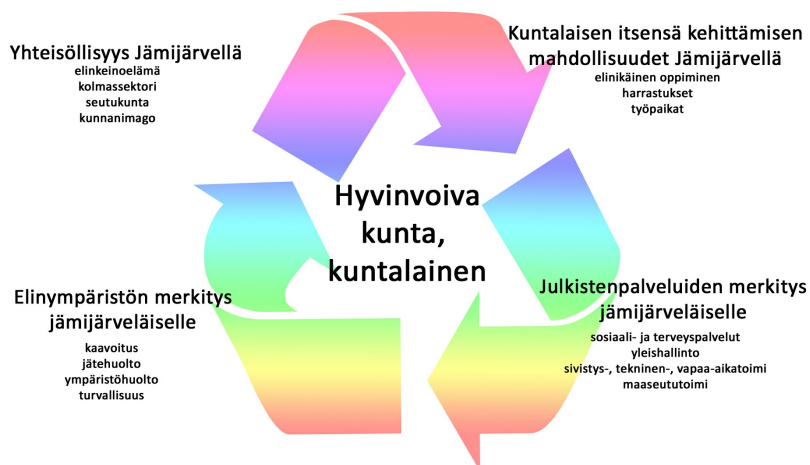
Vuosi 2020 aiheutti muutoksia Covid-19 pandemian johdosta kunnan eri toimintoihin. Esiin tulleen tulleisiin haasteisiin pystyttiin reagoimaan nopeasti yhteistyön voimalla. Toiminnot siirtyivät digiloikan myötä tietoteknisiin välineisiin mm. etätyöskentelyyn ja etäopiskeluun. Lisäksi kunnassa järjestettiin ruokakuljetuksia sitä tarvitseville ikääntyville. Muutokset vaikuttivat alueella toimiviin järjestöihin ja palveluihin, mutta toivat samalla uutta ajattelutapaa käytänteisiin, joita on hyvä kantaa mukana tulevaisuuteen.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017-2020

Jämijärven kunnan toiminta-ajatus:

”Jämijärvi on rohkea ja aito maaseutukunta, monitoimijainen yhteisö, jossa jokainen yksilö on osallinen ja arvokas. Taloudeltaan tasapainoinen kuntakonserni on olemassa nimenomaan tätä yhteisöä varten.”

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen Jämijärvellä pohjautuu voimassa olevaan valtuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä huolehtii valtuuston nimittämä moniammattillinen työryhmä. Sähköisen hyvinvointikertomuksen kautta seuranta ja raportointi tapahtuvat säännöllisesti ja ovat pohjana talousarviossa vuosittain. Investointisuunnitelma arvioidaan myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vaikutusten kautta. Kuntalaisten aktivointi oman hyvinvointinsa ja terveytensä edistämiseen on kunnan keskeinen tehtävä.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Indikaattoreiden mukaan on osoitettu, että Jämijärvellä voidaan suhteellisen hyvin koko maahan ja Pohjois-Satakuntaan verraten. Sosiaalinen vahvistaminen on kunnan päätehtävä myös muissa ikäryhmissä kuin nuorissa tulevaisuudessa vielä enemmän kuin tähän asti. Emme enää voi puhua syrjäytymisen ehkäisystä vaan sosiaalisesta vahvistamisesta, rinnalla kulkijoita tarvitaan jokaiseen ikäluokkaan tarpeiden lisääntyessä.

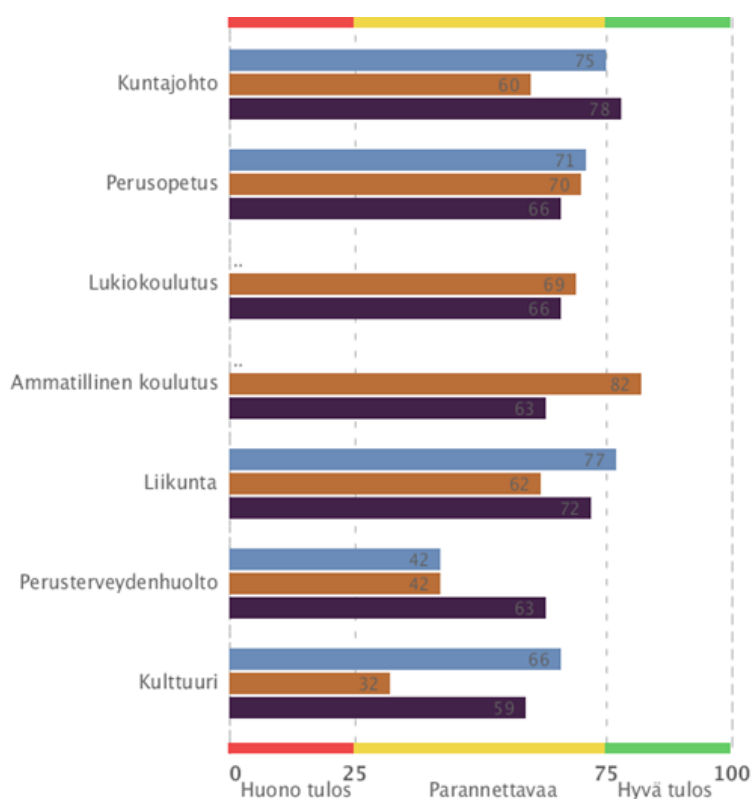
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää kaksi kertaa vuodessa tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA). Tiedonkeruulla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä ja niiden toteutumista. Tiedonkeruulla saadaan selville kunnan tilanteesta suhteessa koko maahan.

Alla on kerättyä keskeisimmät toimialojen indikaattorit, jossa vertailuna on ollut muut Pohjois-Satakunnan kunnat ja koko maa.

Järjestelmässä näkyvät värit (punainen, keltainen, vihreä) on määritelty siten, että vihreän alueen alarajaksi muodostui 75 (hyvä tulos). Punainen alue on määritetty yhtä suureksi, sen yläraja on 24 pistettä (huono tulos). Näiden väliin jäävä keltainen alue tarkoittaa 25–74 pistettä (parannettavaa).

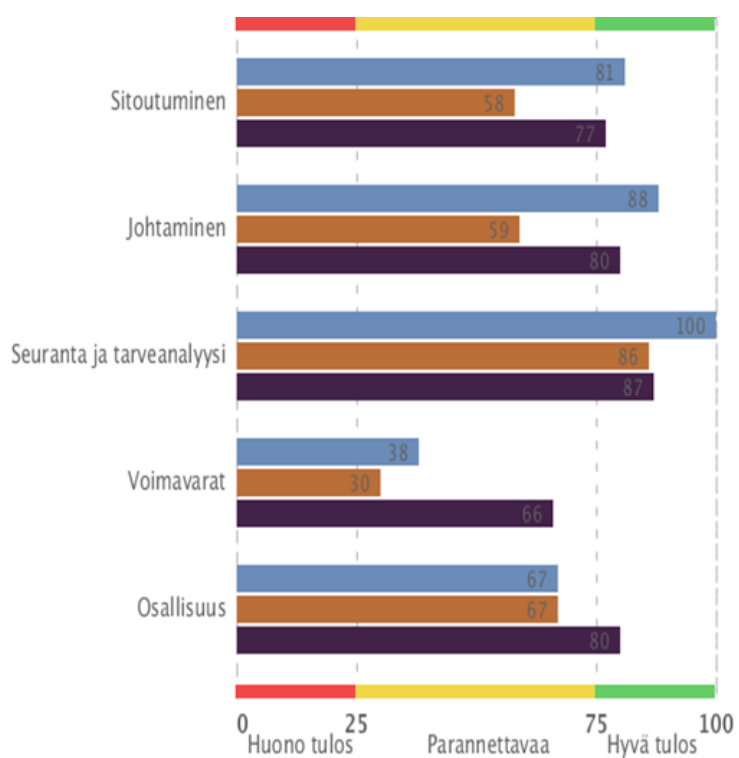

Kaikki sektorit 2020

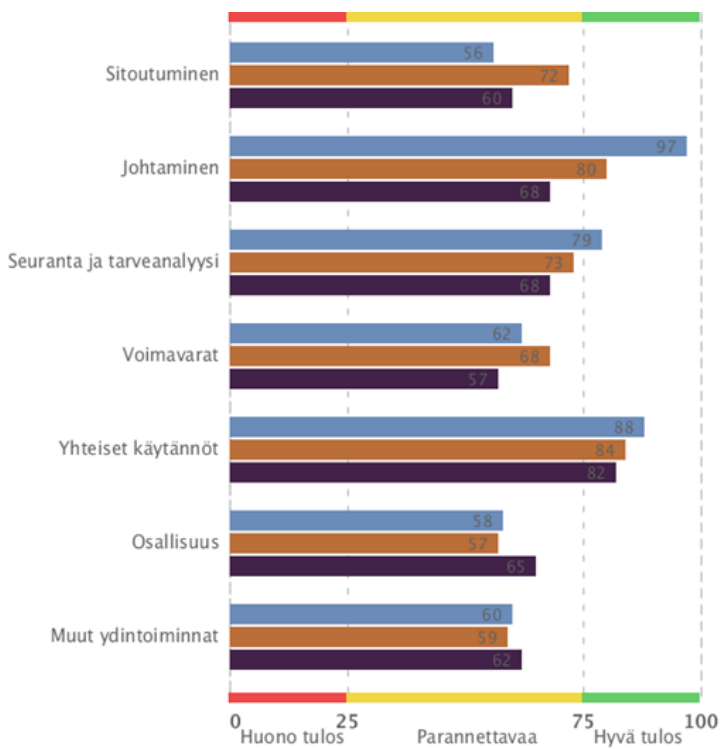
	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	67	62	68
Kuntajohto	75	60	78
Perusopetus	71	70	66
Lukiokoulutus	..	69	66
Ammatillinen koulutus	..	82	63
Liikunta	77	62	72
Perusterveydenhuolto	42	42	63
Kulttuuri	66	32	59

Kuntajohto

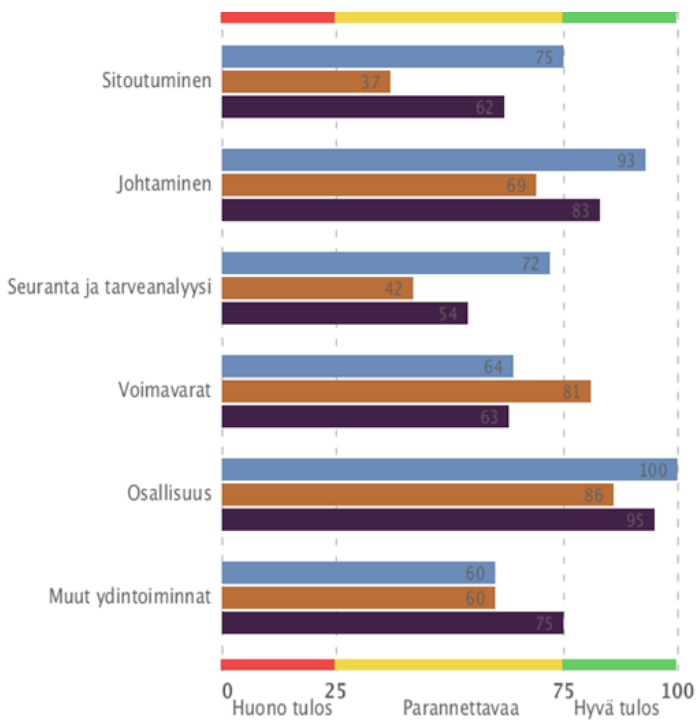
	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Kuntajohto	75	60	78
Sitoutuminen	81	58	77
Johtaminen	88	59	80
Seuranta ja tarveanalyysi	100	86	87
Voimavarat	38	30	66
Osallisuus	67	67	80

Perusopetus

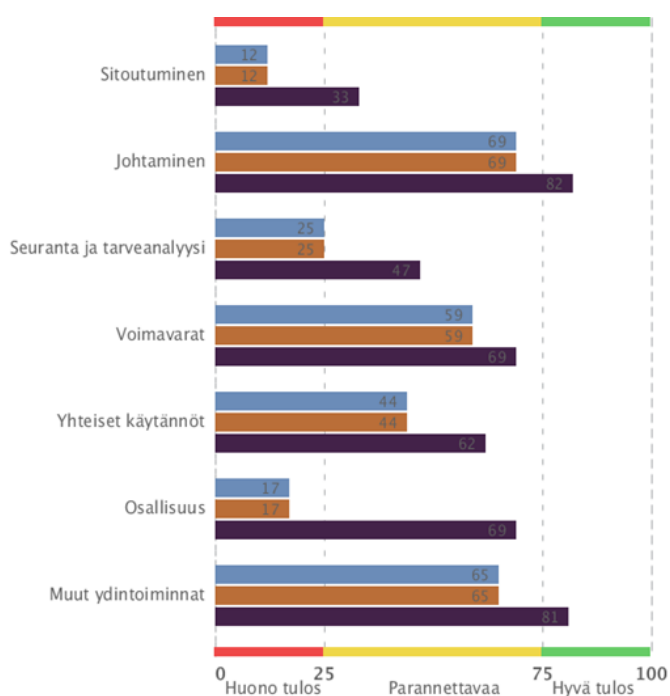
	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Perusopetus	71	70	66
Sitoutuminen	56	72	60
Johtaminen	97	80	68
Seuranta ja tarveanalyysi	79	73	68
Voimavarat	62	68	57
Yhteiset käytännöt	88	84	82
Osallisuus	58	57	65
Muut ydintoiminnot	60	59	62

Liikunta

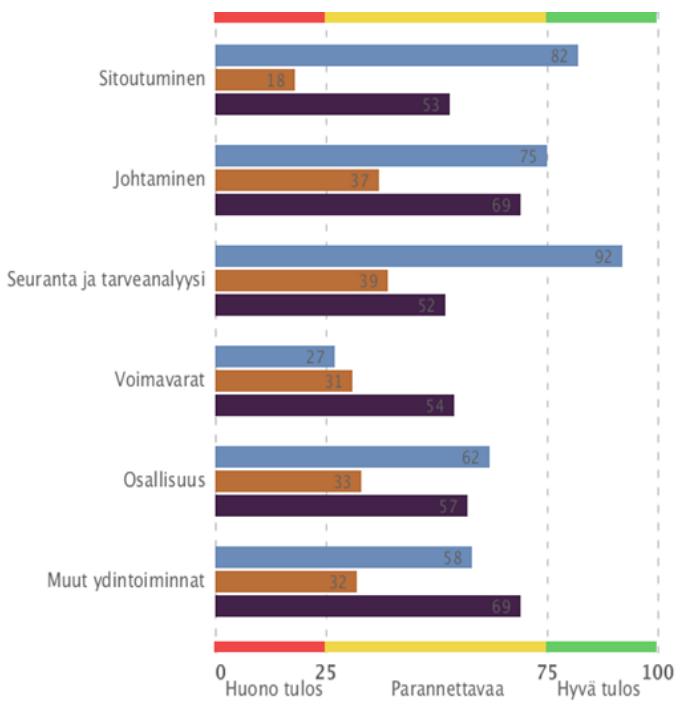
	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Liikunta	77	62	72
Sitoutuminen	75	37	62
Johtaminen	93	69	83
Seuranta ja tarveanalyysi	72	42	54
Voimavarat	64	81	63
Osallisuus	100	86	95
Muut ydintoiminnot	60	60	75

Perusterveydenhuolto

	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Perusterveydenhuolto	42	42	63
Sitoutuminen	12	12	33
Johtaminen	69	69	82
Seuranta ja tarveanalyysi	25	25	47
Voimavarat	59	59	69
Yhteiset käytännöt	44	44	62
Osallisuus	17	17	69
Muut ydintoiminnot	65	65	81

Kulttuuri

	Jämijärvi	Pohjois-Satakunta	Koko maa
Kulttuuri	66	32	59
Sitoutuminen	82	18	53
Johtaminen	75	37	69
Seuranta ja tarveanalyysi	92	39	52
Voimavarat	27	31	54
Osallisuus	62	33	57
Muut ydintoiminnat	58	32	69

1.1 TALOUS JA ELINVOIMA

Valtiovarainministeriö on päätöksessään VM074:00/2017 asettanut 22.8.2017 kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän selvittämään Jämijärven kunnan mahdollisuuksista turvata asukkaalleen lainsäädännön edellyttämät palvelut. Työryhmän alkuperäinen toimikausi oli 22.8.2017 – 16.2.2018. Jämijärven kunnalla oli valmistelussa toimikauden päättyessä keskeisiä talouden tilan seuranta ja talouden tasapainoa korjaavia toimenpiteitä. Arviointiryhmä sai valtiovarainministeriöltä jatkoaikaa työlleen 30.9.2018 saakka.

Jämijärven kunnan katsottiin osoittaneen päättäväisyyttä ja pitkäjänteisyyttä tasapainottamistoimenpiteiden valmistelussa, kun se on pyrkinyt etsimään pitkään jatkuneisiin ongelmiin kokonaisuuteen vaikuttavia ratkaisuja ja sitä kautta parantamaan kuntakonsernin toimintapohjaa. Työ on katsottu oikeansuuntaiseksi ja sitä on arviointiryhmän mukaan jatkettava edelleen yhtä päättäväisesti siten, että rahoituksen riittävyys ja vakavaraisuus parantuisivat. Erityistä huomiota on arviointiryhmän mukaan kiinnitettävä rahoituksen riittävyyden lisäksi kuntakonsernin lainakannan ja taseeseen kertyneen alijäämän pitämiseen sillä uralla, joka on todettu kunnan toimittaman talouden arviolaskelmassa. Kaikki tämä edellyttää arviointiryhmän mukaan Jämijärven kunnalta voimakasta sitoutumista talouden tiukkaan seurantaan ja tasapainottamistoimien jatkamiseen.

Jämijärven kunnanvaltuusto käsitteli arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja saattoi siitä koskevan päätöksen valtiovarainministeriön tietoon jatkotoimenpiteitä varten 15.11.2018 mennessä. Valtiovarainministeriö tekee arviointiryhmän toimenpide-ehdotusten ja kunnanvaltuuston päätösten perusteella Jämijärven kuntaa koskevan ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitetun selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi.

Jämijärven kunta sitoutuu jatkamaan edelleen vahvasti ja pitkäjänteisesti talouden tervehdyttämiseksi tehtäviä kehittämistoimia ja pyrkii kaikin mahdollisin ja tarkoituksenmukaisin tavoin huolehtimaan talouden alijäämien ja konsernin lainakannan pitämisestä arviointiraportissa esitetyn mukaisella tasolla. Kunta sitoutuu vaikutuksiltaan arviointiryhmässä käsiteltävinä olleiden ja jo aikaisemmin myös valtuustoseminaarissa esiteltyjen talouden mahdollisten tasapainottamistoimien suuruisiin kehittämistöimiin. Vuosina 2019 ja 2020 päästiin arviointiprosessissa ennakoitua parempiin tuloksiin. Vuonna 2020 kuntakonserni teki ylijäämää 1,06 milj. euroa eli 1,4 miljoonaa talousarviossa ennakoitua enemmän. Tuosta vaikutuksesta alle puolet syntyi valtion koronakompensaatioiden ylittäessä merkittävästi Jämijärven kunnan vuonna 2020 realisoituneet koronaepidemian tulomenetysvaikutukset. Vielä enemmän merkitystä oli peruspalvelujen järjeistämällä eli painopisteen siirtymisellä laitos- ja vuodeosastohoidosta muuhun hoitoon. Järjeistämistoimien myötä ollaan siirrytty kestävämmältä vaikuttavaan tasapainotilaan kunnan talouden osalta. Mikäli kehitys säilyy tai siirrytään hyvinvointialueisiin, näyttää vahvasti siltä, että kunta pystyy resursoimaan kunnan omaksi toiminnaksi jäävää hyvinvointityötä aiempaa laajemmin.

Tulevan hyvinvointityön tukena on myös peruskoulua ja varhaiskasvatusta koskeva kokonaisratkaisu, jossa toiminnot keskitetään uusiin tiloihin. Tiloilta vältettäneen tarve isoihin kiinteistöinvestointeihin vuosikymmeniksi. Nykyisen käytettävissä olevan kiinteistömassa väheneminen (ylläpitokustannusten väheneminen) ja helpottuvan tukitoimintojen järjestämisen myötä syntyvillä säästöillä pystytään kompensoimaan kasvavat korko- ja poistokustannukset pääosin. Uusi rakennus on itsestään hyvinvointiratkaisu, koska nykyisen keskuskoulun sisäilmakysymysten johdosta osa oppilaista on ollut väistötiloissa opiskelemassa. Nykyistä paremmat liikuntatilat sekä muut uudet tilat edesauttavat hyvinvointiin liittyvien toimintojen järjestämistä niin kunnan kuin järjestöjenkin osalta.

Jämijärven työllisyys on ollut historiallisesti hyvä ja korona-aikanakin (v. 2020) muihin kuntiin verrattuna hyvä. Kunta sijaitsee kahden maakunnan rajalla siten, että potentiaalisella työssäkäyntialueella on laajat työmarkkinat suhteessa Jämijärven kunnan kokoon. Jämijärvi voi käyttää hyväkseen Satakunnan ja Pirkanmaan vaikutuspiireissä olemista verkostoitumalla ja olemalla aktiivinen molempien alueiden elinkeinoelämän ja kuntien kanssa. Etätyön yleistyminen sekä kaupankäynnin ja palvelujen digitalisoituminen ovat synnyttäneet ja synnyttävät tilannetta, jossa mahdollisesti Jämijärvellä asumisessa koetut haitat ovat vähenemässä. Jämijärven kunnalla on hyvät edellytykset tarjota asumista luonnonympäristössä liikunta- ja luontoharrastusten läheisyydessä. Loma-asuntojen muuttaminen vakituiseen asumiskäyttöön on muodostumassa ilmiöksi. Tässä yhteydessä Jämin luonto- ja matkailualue on suuri vahvuus.

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Osassa II otsikolla "Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2017-2020" on esitelty tarkemmin tämän valtuusto kauden painopisteet, tavoitteet ja mittaristo. Näiden tässä suunnitelmassa esitettyjen painopisteiden ja tavoitteiden toteutumista seurataan tulevaisuudessa vuosittain. 6 kohdassa hyvinvointisuunnitelman taulukkoon on nyt lisätty sarake toteutuman seuraamiseen. Taulukosta voidaan nähdä, miten eri painopistealueiden toteutuminen.

3 Johtopäätökset ja arviointi

STRATEGISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUMA KUNTALAISTEN HYVINVOINNILLE ERI TOIMIALOILLA:

Yleiset tavoitteet:

- Jämijärven kunnan talous on tasapainossa
- Jämijärven kuntakuva on aito itsensä näköinen: lennokas, kiireetön, pirteä ja koukuttava
- Jämijärvellä on kehittyvä, lennokas ja kasvava pienyrityskanta ja vapaaehtoissektori

SOTE:

- Menojen kasvun leikkaaminen
- Lähipalveluiden säilyminen tarkoituksenmukaisesti kuntalaisten saatavilla
- Liikunnan lisääminen asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Koulu:

- Lapsen ja nuoren saattaminen kasvamaan ja oppimaan omien edellytystensä mukaisesti hyvällä itsetunnolla, hyviä tapoja ja perinteitä kunnioittaen

Kirjasto:

- Kirjastopalveluiden kehittäminen, oman asiakaskunnan tarpeita vastaava palvelu, mahdollisuus monipuoliseen tiedonsaantiin ja verkkopalveluiden käyttöön

Varhaiskasvatus:

- Varhaiskasvatuksen päämääränä on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Lapsi pyritään huomioimaan yksilöllisesti ja perheen toiveita kunnioittaen. Varhainen puuttuminen on toiminnan keskiössä.
- Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käytäntöön vieminen koko varhaiskasvatuksen alueella. Uusien käytänteiden luominen henkilökunnan ja perheiden yhteistyöllä.
- Erityisopettajan palveluiden tarjoaminen alle kouluikäisille

Vapaa-aika:

- Kuntalaisten mahdollisuuksien ja hyvinvoinnin lisääminen
- Joustavat palvelut, ihmisten aktivoiminen, yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
- Lähiliikuntapaikkojen profilointi eri ikäryhmille sopiviksi
- Yritetään aktivoida kuntalaisia uusimaan kuntosali aikansa ja kuntouttamaan itseään erilaisten kurssien avulla.
- Ollaan mukana Preventiimin toiminnassa. Annetaan tukea koulun raittiusvalistuksessa. Ollaan mukana järjestämässä yhteistyöverkoston kanssa nuorille suunnattua päihteetöntä valistustapahtumaa.
- Nuorten kuuleminen kunnassa. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen lisäpanostaminen.
- Ihmisten aktivoiminen osallistumaan järjestettäviin palveluihin ja tapahtumiin.

Tekninen:

- Teknisen toimen tehtävien hoito tasapuolisesti ja joustavasti voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti ja niin, että työ tukee kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoimaisuuden edistämistä
- Välittää tietoa ja neuvoja asiakkaille.
- Kaavoittaa siten, että aikaansaadaan hyvää ja toimivaa elinympäristöä ja parannetaan rakentamisedellytyksiä

Tavoitteiden arvointi

Sote

Jämijärvellä on voitu kohtuudella säilyttää oman kunnan keskukselta saatavat avohoidon palvelut. Osa väestöstä hakee palvelut myös maantieteellisesti kohtuullisella etäisyydellä olevasta Kankaanpään kaupungista. Avohoidon puhelinpalvelut ovat merkittävästi lisääntyneet, joka nähdään hyvänä ja joustavana palveluratkaisuna. Parhaillaan valmistellaan hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä etäpalvelujen lisäystä digitaalisin keinoin.

Palvelujen uudelleenpainottaminen vuodeosasto- ja muun laitospainotuksen sijaan kotona saatavaksi on onnistunut melko hyvin ja synnyttänyt myös uudelleenresursointimahdollisuuksia mm. liikunnan edistämisen tukemiseen.

Sivistystoimi

Jämijärven keskuskoulussa 1-9lk opettamisen lisäksi kasvatetaan oppilaita. Kasvatusvastuu on kodilla, mutta koulu tukee sitä. Lisäksi käytössä on portaittainen kasvatuskeskustelun malli. Koulu oli etäopetuksessa 18.3.-13.5.2020. Muutamia oppilaita oli 1-2lk lähiopetuksessa Tykköällä. Tuolloin oppimisen tukeminen ja arjen struktuuri oli keskiössä. Jonkun verran kasautui osaamisvajetta. Oppimisen ja kasvun tukemista opettajien ja muun henkilökunnan lisäksi ovat tukeneet koulun moniammatillinen hyvinvointiryhmä ja yksilökohtaiset oppilashuoltoryhmät. Koulu on tehnyt yhteistyötä vanhempainyhdistys Jämijärven Koti ja Koulu ry kanssa.

Sivistystoimi sai 5000 € hankerahaa lasten lukutaidon edistämiseen (varhaiskasvatus, esiopetus, alkuopetus ja kirjasto). Hanke aloitettiin hankkimalla uusia koululaissarjoja luokkien luettaviksi. Hanke jatkuu 31.7.2022 asti. Suunniteltu Tykköön oppilasryhmien kirjastovierailujen lisääminen pyritään toteuttamaan vuosina 2021 ja 2022, samoin yhteistyön lisääminen varhaiskasvatuksen kanssa.

Kirjasto oli koronaepidemian vuoksi suljettu asiakkailta 16.3. - 31.5.2020 ja 30.11. - 31.12.2020. Noin 1,5 kuukautta tästä ajasta lainaaminen oli mahdollista aineistoa varaamalla. Sulkuaikoina kuntalaisilla ei ollut mahdollisuutta käyttää kirjaston tietokoneita eikä lukea sanomalehtiä, joten sulut heikensivät kuntalaisten mahdollisuutta verkkopalveluiden käyttöön ja monipuoliseen tiedonsaantiin. Satakirjastot lisäsivät e-aineistojen hankintaa sulkuaikoina.

Lokakuussa kirjastossa järjestettiin Satakuntaliiton SataDigi-hankkeeseen liittyvä digitukipäivä, jolloin kuntalaisilla oli mahdollisuus saada apua digipulmiin. Tapahtuma tavoitti myös kuntalaisia, jotka eivät muuten käy kirjastossa.

Lapsen yksilölliset tarpeet on pyritty ottamaan huomioon jokaisen lapsen omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan nojautuen. Varhaiskasvatus on ollut mukana Opetushallituksen LOISTO-hankkeessa, joka vahvistaa varhaiskasvatuksen alueellista ja kansallista kehittämistä.

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma toi uusia toimintatapoja esimerkiksi lasten osallistamisen osalta. Uusien käytänteiden luominen perheiden kanssa oli koronan vuoksi haastavaa. Vanhempien kanssa jäivät vanhempainillat pitämättä ja muutenkin yhteistilaisuudet olivat koronan vuoksi kiellettyjä. Toisaalta taloissa keksittiin muita keinoja osallistaa perheet mukaan toimintaan. (Esimerkiksi perheet saivat askartelupaketin kotiin, joka yhdessä koottiin ja tuotiin päiväkodille näyttelyyn. Kevään 2020 esikoululaisten kevätjuhla järjestettiin eskarin muistojen polkuna, jossa perheet saivat itsekseen kiertää Tykköön lähimetsässä pieniä tehtäviä tehden ja vuoden aikana otettuja valokuvia tutkien.)

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on kiertänyt eri toimipisteissä vuoden aikana. Varhainen puuttuminen oli koronasta johtuen haastavaa ja piti käyttää uudenlaisia toimintatapoja.

Vapaa-aikatoimi

Lapsille- ja nuorille toimintaa on järjestetty nuorisotila Cellarissa viikottain, josta laajempi tarjonta on järjestetty koulujen loma-aikoina. Toiminta on sijoittunut Jämijärvellä ja ympäristökuntiin. Lisäksi nuorten vaikuttajaryhmän kanssa tehty yhteistyötä, jossa nuorille on järjestetty tapahtumia ja tehty välinehankintoja lisäämään aktiivista toimintaa. Etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa on käyty keskusteluja Jämijärven kokonaistilanteesta, joka on muuhun Pohjois-Satakuntaan nähden hyvä. Nuorille on viestitty etsivien nuorisotyöntekijöiden tapaamismahdollisuudesta.

Aikuisväestölle ja senioreille yhteistyötä on toteutettu paikallisen fysioterapeutin kanssa ja palvelutalon kanssa järjestemällä senioreille ohjattua liikuntaa. Toimintaa on toteutettu senioreille vuosittain tehostetusti vanhusten viikon yhteydessä, jossa on tuotu toimintaa laajasti esille. Vanhusneuvoston kanssa on tehty vuosittain tiivistä yhteistyötä vanhusten viikon suunnittelun ja toteutuksen kanssa. Vanhusneuvosto on myös ollut aktiivisesti mukana edistämässä ikääntyviin liittyviin olosuhteita ja toimintatapoja.

Ikaalisten kansalaisopisto on toteuttanut toimintaansa Jämijärvellä tuoden erilaisia kursseja eri kohderyhmille tarjottavaksi.

Veteraanitoimikunnan kanssa on tehty yhteistyötä jakamalla avustusta veteraani- ja kotirintamahenkilöiden kuntoutukseen vuosittain.

Lähiliikunapaikkaverkostoa on kehitetty hankkimalla uusi jääkiekkokaukalo ja koulun pihaympäristöön on rakennettu ulkokuntosali. Lisäksi yhteistyötä on tehty metsähallituksen ja Kankaanpään kanssa kehittäessä Hämeenkaan alueen ulkoliikuntareitistöä.

Yhdistykset- ja järjestöt ovat olleet merkittävässä osassa palvelutarjonnan toteuttamisessa Jämijärvellä. Järjestöjä on tuettu perusavukstuksella ja kohdeavuksilla sekä osallistettu haluttaessa näkemyksiä kehitettävistä toimenpiteistä.

Jämin alueen yrittäjät ja Jämin jänne on ollut tärkeässä osassa luomassa Jämiä tunnetuksi ja samalla edistäen kuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille toimintamahdollisuuksia. Yhteistyö on ollut aktiivista ja jatkuvaa ympärivuoden.

Tekninen toimi

Tekninen toimi on hoitanut tehtäväkenttää tasapuolisesti ja joustavasti lakien ja määräysten mukaisesti.

Muovipuristimen hankinta kuntalaisaloitteen johdosta on hyvä esimerkki kunnan joustavuudesta ja kuntalaisten eteen tehtävästä työstä. Kaavateillä panostettiin katuvalaistuksen uusimiseen, joka taas parantaa näkyvyyttä ja liikenneturvallisuutta.

Viemäriverkoston saneerausta toteutettiin keskustan alueella ja työtä jatketaan portaittain eteenpäin varmistaaksemme verkoston häiriötön toiminta. Sadevesiverkostoa myös huollettu paikantamalla ja tyhjentämällä tukkeutuneita linjoja.

Tietoa ja neuvontaa ajankohtaisista asioista välitetään tarpeen mukaan.

Rantaosayleiskaavan valmistelu käynnissä, jolla parannetaan mahdollisuuksia rakentaa Jämijärven ranta-alueille.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2020

Jämijärven kunnassa otettiin hyvinvointisuunnitelma käyttöön ensimmäisen kerran virallisessa muodossaan valtuustokaudelle 2017-2020.

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset hyvinvoinnin edistämiseksi

Kuntastrategia linjaa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen seuraavasti:

”Jämijärven pienen ja lennokkaan kunnan ydintehtävä on suunnitelmallisesti huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Meidän ykkösjuuttu, liikuntakunnan kaikkien toimialojen yhteinen tavoite, on kuntalaisten monipuolisen liikunnan lisääminen.”

Kuntastrategian linjaus on kunnan hyvinvointisuunnitelman perusta.

Ikääntyneiden kuntalaisten osalta erityishuomioon nostetaan tässä hyvinvointisuunnitelmassa:

- liikuntamahdollisuuksien lisääminen pitämällä maksuttomat tai edulliset liikuntapaikat kunnossa ja lisäämällä esteettömiä liikuntapaikkoja ja neuvontaa mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajan kanssa.

5 Hyvinvoinnin edistämisen asiakirjoja:

Jämijärven kunnan kuntastrategia 2017-2030

https://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/11/Jamijarven_kuntastrategia.pdf

Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2014 - 2020

http://www.eposa.fi/wp-content/uploads/2014/12/HVV_SUUNNITELMA2014_2020.pdf

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2016-2018

<https://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/12/hyvinvointisuunnitelma-vahvistettu-versio-002.pdf>

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2016-2018

<https://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/12/Mielenterveys-ja-p%C3%A4ihdesuu.pdf>

Jämijärven kunnan opetussuunnitelma alkaen vuodesta 2016

<https://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2018/10/OPS2016.pdf>

Jämijärven kunnan esiopetuksen ops

<http://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/04/Jämijärven-esiopetuksen-ops.pdf>

Jämijärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma

<http://jamijarvi.fi/wp-content/uploads/2019/04/Jämijärven-varhaiskasvatussuunnitelma-1.8.2017.pdf>

Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän strategia 2016-2020

http://www.eposa.fi/wp-content/uploads/2016/02/PoSa_Strategia_2016_2020.pdf

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoinnin lisääminen Jämijärven kunnassa

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
Omaehtoinen liikkuminen lisäänty	<p>Vapaa-aikasihteeri avustaa hankkimaan kirjastolle lainattavia liikuntavälineitä, joiden lainaamisen organisoinnista vastaa kirjastonjohtaja.</p> <p>Kirjastonjohtaja tilaa kirjastoon lainattavaksi aiheesta kirjoja ja DVD-levyjä.</p>	Kirjastotoimi Vapaa-aikatoimi	<p>Liikuntavälineiden lainauksesta pidetään kirjanpitoa.</p> <p>sukupuoli ikä laina-aika</p> <p>Hankittujen liikunta-aiheisten kirjojen määrä.</p>	<p>Liikuntavälineitä hankittiin kirjastoon 2017 ja lainausmahdollisuudesta on tiedotettu kuntalaisille vuosittain</p> <p>Vapaa-aikatoimi on ostanut yksityisyrittäjältä tuolijumppaa ja tasapainojumppaa. Koulupuistoon hankittiin uudet laitteet ulkoliikuntaan. Kirjastolle on hankittu uusia lainattavia liikuntavälineitä. Uusi jääkiekkokaukalo koulupuistoon pystytettiin syksyllä 2019.</p> <p>Koululaiset ovat käyneet ulkoiluttamassa vanhuksia syksyllä 2019.</p> <p>Kaikille avoimina tilaisuuksina vanhustenviikolla järjestettiin konsertteja mm. Tallarit , yhteistä kävelyä ja bocciaa unohtamatta.</p>	<p>Omaehtoista liikuntaa pidettiin yllä liikuntapaikkojen hoito- ja ylläpidolla ympäri vuoden.</p> <p>Keskeisin liikuntatapahtuma Liikun järjestämä omaehtoinen pyöräilytempaus keräsi 3600 pyöräilysuoritetta Jämijärvellä.</p> <p>Hiihtotunneli oli auki lokakuusta maaliskuuhun ja luonnon lumella hiihrettiin tammikuusta maaliskuun loppuun</p> <p>Yhteistyössä Kankanpään liikuntatoimen kanssa hankittiin Somotec sovellus, jolla käyttäjät näkivät reaaliaikaisen kunnossapidon</p> <p>Korona lisäsi omaehtoista liikkumista, joka näkyi ulkoliikuntakäyttäjien määrän lisääntymisenä</p> <p>Liikuntavälinelainauksia kirjastossa tehtiin yhteensä 17 kappaletta</p>

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
	Unelmien urheilupäivän toteuttaminen vapaa-aikatoimi koulutoimi varhaiskasvatus Jämin matkailu	Kootaan erilaisia laji esittelyitä yhteen päivään ja esitellään käyttäjille. Käytetään yhtenä mallina Liiku ry:n sporttivaunua.	sporttivaunun käyttökerrat ja käyttäjien määrien laskeminen		
	Liikuntapalveluketjun aktivoiminen	PoSa/terveyspalvelut Vapaa-aikatoimi	Toimivat liikuntapalveluketjut HYTE-valmentajat HYTE-neuvojat Kirjaavat asiakkuuksien määrät ja tarpeet.	LiPaKe-HYTE neuvojana yksi henkilö ja valmentajana yksi henkilö. Elintapaohjausta yksilövastaanotoilla on lisätty sekä kunnan ja yksityisten tarjoamiin liikuntapalveluihin ohjattu ja kannustettu.	
	Tyky-liikunnan lisääminen tyky-toimikunta	yhteinen liikkuminen lisäksi työpäivään	kuntotestit osallistujien määrä työterveyden hyvinvoinninmittaristo poissa-olojen määrä	Panna-Areena, Tasapainorata Koulupuistoon 2017 Ulkoliikuntavälineet on tilattu Koulupuistoon 2018	

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
	Esteettömyyden, ikäihmiset ja muut erityisryhmät huomioiva liikunta	vapaa-aikatoimi vanhusneuvosto ostopalveluna ohjattu liikuntaryhmä erityisryhmille	kävijämäärien laskeminen kuntotestit	Vapaa-aikatoimi on ostanut yksityisyrittäjältä tuolijumppaa, pilatesta ja selkäjumppaa. Vanhainkodin ja palvelutalon asukkaat vierailivat Tuohikontin päiväkodille kävelen, pyörätuoleilla, rollaattoreilla ja sairaalasängyllä avustettuna. Koululaiset ovat käyneet ulkoiluttamassa vanhuksia syksyllä 2018. Ravintoluento ja elokuvailta järjestettiin kaikille avoimina tilaisuuksina vanhustenviikolla.	
Ylipainoisten määrä vähenee	liikuntapuisto, lihavuus laskuun ohjelma PoSa terveyspalvelut Vapaa-aikatoimi Koulu Päivähoito	Kouluterveydenhoitaja Neuvola	painoseuranta, elintavat, osaamisen kehittyminen terveystapa kyselyt kouluterveyskysely	Hiihtotunnelin vapaat hiihtovuorot kuntalaisille. Eläkekortilla ilmainen kuntosalin käyttö klo 6.00-15.00.	Kuntosalia pystyttiin pitämään auki 9 kuukautta, jonka aikana sitä kehitettiin lisäämällä kuntosalivälineistöä Tukemalla avustuksilla järjestötoimintaa, jotka järjestivät toimintaa kuntalaisille Kuntovihkot keräsivät 2460 kuntoilijaa ympäri Jämijärven

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
Päihde- ja peliriippuvuus pienenee	Pakkatoimintamallin jalkauttaminen Jämijärvelle Ennaltaehkäisevä päihdetyö	Vapaa-aikatoimiyhdessä sidosryhmien kanssa	kouluterveyskysely terveystapa kyselyt	Erlaisia koulutuksia yhteistyössä PoSa:n muiden kuntien kanssa suunnattuna esim. vähittäismyyjille.	Ennaltaehkäisevä päihdevalistusta tehtiin Satakunnassa toimivan Pakkautyöryhmän ohjeiden mukaisesti. Kouluilla jaettiin ennaltaehkäisevä tietoa päihdeiden käytöstä.
Liikenneturvallisuuden lisääminen	Kevyenliikenneväylän rakentaminen Jämille	Tekninen toimi	rakennettu/ ei rakennettu kuntoilijoiden määrän laskeminen tulevalla reitillä		Kevyenliikenteen väylää ei ole rakennettu Jämille Heijastinkampanjat
	Liikennekasvatus	Varhaiskasvatus Koulu Nuorisotoimi Lastentarhanopettaja Opettajat Vapaa-aikasihteeri	Valistustapahtumiin osallistuminen	Lasten liikennekaupunki on ollut Jämijärvellä 2017 ja 2018	Jämijärven VPKn oma tiedottaminen sosiaalisessa mediassa saanut laajaa näkyvyyttä. Liikennejärjestelyä keskustassa on muutettu tuomalla hidasteita, jotka ovat vähentäneet aluenopeuksia

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
	Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen	Opetussuunnitelman mukaisesti opettajien johdolla.	Oppimistehtävät ja niiden arviointi. Liikenneturvallisuutta mittaavat indikaattorit.	<p>Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja esimerkiksi seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus, sekä toiminta ensiapu- ja vaaratilanteissa.</p> <p>Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.</p> <p>Koulun alueen ulkopuolelle suuntautuneet pyöräretket, joissa opetellaan turvallista liikkumista liikenteessä.</p>	

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
Lapsiperheiden hyvinvoinnin lisääminen	Avoin kerho	Varhaiskasvatusjohdaja yhdessä esikouluopettajan kanssa huolehtii kerhon järjestämisestä Tykköällä esiopetuksen tiloissa. Kerhoon voi osallistua koko perhe tai vain perheen lapset, riippuen perheiden tarpeista.	Seurataan kävijämäärää puolen vuoden välein ja päätetään sen perusteella jatkosta ja tehdään tarvittavat muutokset.		Liikuntaa varhaiskasvatuksessa lisätty, Tuohikontilla on luontopainotus jatkunut toiminnassaan. Myös esikoulussa on luonto keskeisenä teemana.
Perheiden osallistaminen varhaiskasvatuksen kehittämisessä.	Uudet toimintatavat, jotka perustuvat uuteen varhaiskasvatussuunnitelmaan.	Varhaiskasvatusjohdaja yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan.	Keväällä kysely perheille tavoitteiden toteutumisesta.	Varhaiskasvatuksessa toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely keväällä 2019. Tulokset julkaistiin sivistyslautakunnassa ja vanhempainillassa. Tulosten mukaan toimintaan oltiin tyytyväisiä ja yhteistyötoimi hyvin.	Katso edellinen

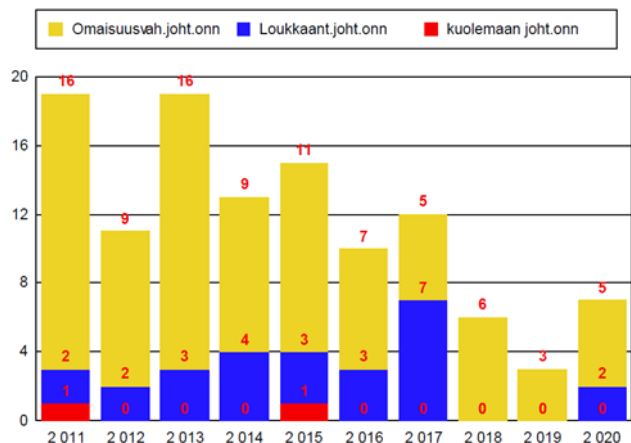
Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutuma 2017-2019	Toteuma 2020
<p>Liikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.</p>	<p>Lähimetsän hyötykäyttö liikunnan lisäämisessä. Lapsen omaehtoinen liikunta rakentamattomassa ympäristössä.</p>	<p>Esiopetus Tykköön henkilökunta</p>	<p>Liikunnan monipuolistumisen seuranta esiopetuksessa.</p>	<p>Tavoitteena 2020 oli eri yksiköiden yhteistyön lisääminen liikunnassa. Korona vuoksi toimintaa ei pystytty toteuttamaan siinä laajuudessa, kun oli suunniteltu. Liikuntaa edistettiin vaihtoehtoisilla toimenpiteillä eri yksiköissä mm. lähi-alueen metsäretkillä.</p>	<p>Katso edellinen</p>
	<p>Ilo kasvaa liikkuen ohjelma.</p>	<p>Pääskyn päiväkodin henkilökunta.</p>	<p>Liikunnan monipuolistumisen seuranta Pääskyn päiväkodilla.</p>	<p>Omaehtoinen liikkuminen lisää lasten koordinaatio kykyä ja antaa monipuolisen mahdollisuuden liikkumiseen kun liikuntavälineitä on esillä ulkona ja sisällä. Ollaan lisätty enemmän yhteisiä pelejä ja liikunnallisia leikkejä.</p>	

7 Liikenneturvallisuus osana hyvinvointia

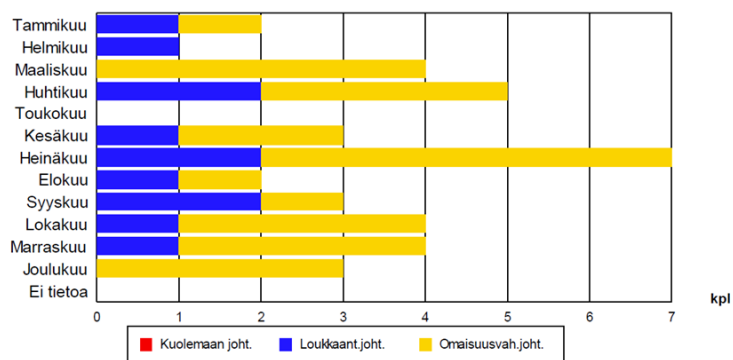
Jämijärven liikenneturvallisuuksuunnitelma on laadittu osana Pohjois-Satakunnan liikenneturvallisuuksuunnitelmaa. Liikenneturvallisuuden visio, tavoitteet ja painopistealueet on määritetty seudullisesti, mutta toimenpiteet on kartoitettu kuntakohtaisesti.

Jämijärvellä tapahtui 2016 - 2020 enemmän poliisin tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia kuin koko maassa keskimäärin. Alla kuvattuna keskeisimmät kuvaajat vuosien 2016-2020 liikenneturvallisuus tilastoista.

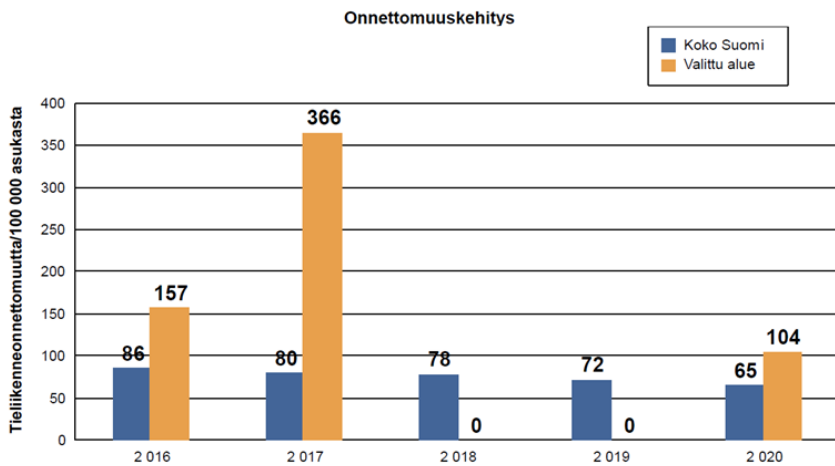
Jämijärven onnettomuuskehitys v.2011-2020

Onnettomuudet kuukausittain v.2016-2020

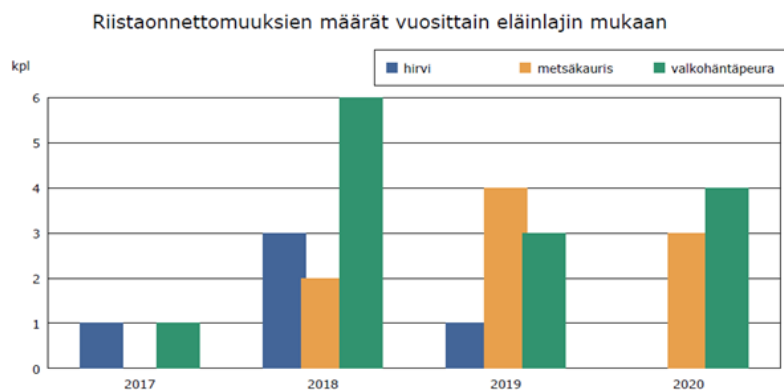

Henkilövahinko-onnettomuudet asukasmäärään suhteutettuna v. 2016-2020

Riistakeskuksen onnettomuustiedot v. 2017-2020

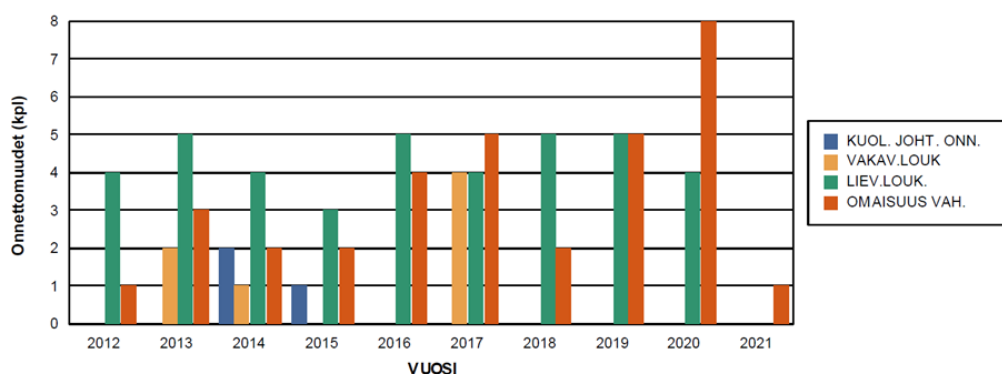
Riistaonnettomuuksien määrät vuosittain eläinlajin mukaan

	2017	2018	2019	2020	Yhteensä
Yhteensä	2	11	8	7	28
hirvi	1	3	1	0	5
metsäkuoris	0	2	4	3	9
valkohäntäpeura	1	6	3	4	14

Pelastuslaitoksen onnettomuudet v. 2012-2021

PRONTO järjestelmän onnettomuusmäärät vuosittain vakavuuden mukaan 25/3/2021

Yhteenveto onnettomuuskustannukset v. 2016-2020

- Onnettomuudet aiheuttavat inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia menetyksiä. Suomessa käytössä olevan onnettomuuskustannusmallin mukaan liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 308 800 euroa ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 2 200 euroa. (Tielikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016).
- Kuntien maksettavaksi onnettomuuskustannuksista kohdistuu noin 15 - 20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina (aikaisempien tutkimusten mukaan mm. Valmixa 2006).
- Jämijärvellä vuosina 2016 - 2020 tapahtuneiden onnettomuuksien keskimääräiset vuotuiset onnettomuuskustannukset olivat noin 0,75 milj. euroa, josta kunnalle kohdistuvien kustannusten osuus on noin 0,15 milj. euroa

Yhteenveto onnettomuusanalyysistä v. 2020

- Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä on lisääntynyt vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Autonkuljettajana tapahtuneet onnettomuudet ovat lisääntyneet vuodesta 2019. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei ole tapahtunut vuonna 2020.
- Vuonna 2020 ei raportoitu yhtään jalankulkija-, polkupyörä- tai mopeditonnettomuutta.
- Viimeisen viiden vuoden aikana on raportoitu eniten yksittäis-, peräänajo- ja hirvionnettomuuksia. Asukaslukuun suhteutettuna näitä tapahtuu enemmän kuin keskimäärin muualla Suomessa.
- Riistaonnettomuuksien määrä on laskenut hieman vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Suurin osa onnettomuuksista tapahtuu valkohäntäpeurojen kanssa.
- Heva-onnettomuuksissa mukana olleiden nuorten (15-24 -vuotiaat) määrä oli lisääntynyt vuodesta 2019 (ei yhtään nuorta) vuoteen 2020 (2 nuorta).

8 Tasa-arvon toteutuminen kunnan toiminnassa 2020

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen konkreettisina toimenpiteinä:

Kunnan toimintaa ja työyhteisöjen henkilöstöpolitiikkaa ohjaa usein normaaliuden periaate tai valtaväestöolettaamus. Sen seurauksena tapahtuu usein syrjintää, jonka takia tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä sen ehkäisemiseksi. Ilman konkreettisia toimenpiteitä tasa-arvo tai yhdenvertaisuus eivät toteudu. Ei ole ollut tarpeen tietää kuinka monta vähemmistöön kuuluvaa henkilöä Jämijärven kunnassa asuu, on töissä, luottamushenkilöinä tai palveluiden käyttäjinä, jotta erilaiset tarpeet osataan ottaa huomioon. Kenenkään ei ole myöskään tarvinnut tuoda esille kuulumistaan johonkin vähemmistöryhmään, sillä kunnassa sitoudutaan kunnioittamaan jokaisen kuntalaisen, työntekijän, luottamushenkilön tai kunnan palveluiden käyttäjän yksityisyyttä. Jämijärven kunnan henkilöstöpolitiikkaa ja toimintaa ohjaa läpileikkaavasti olettaamus siitä, että on olemassa erilaisia perhemuotoja, sukupuolen moninaisuutta ja toimintakyvyttään erilaisia ihmisiä. Yhdenvertaisuus ei ole todennäköisyyslaskentaa vaan perustuu siihen, että moninaisuutta on, vaikka emme sitä aina huomaisikaan päällepäin.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat askel askeleelta eteneviä konkreettisia toimia, joita seurataan ja arvioidaan kunnassa säännöllisesti. Tasa-arvo halutaan edistää ja ylläpitää kunnassa jatkossakin tulevina vuosina.

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

Jämijärven kunnanvaltuusto 12.9.2016 55§:ssä valitsi työryhmän valmistelemaan sähköistä hyvinvointikertomusta.

Jämijärven kunnanvaltuusto hyväksyi laajan hyvinvointikertomuksen 11.12.2017.

Jämijärven kunnanvaltuusto käsittelee laajan hyvinvointikertomuksen seuraavassa kokouksessaan.

9 Suunnitelman laatijat

Laaja hyvinvointikertomus on laadittu poikkihallinnollisena työryhmänä, jossa edustettuina eri toimialat ja vastualueet.

Markus Ojakoski, Kunnanjohtaja

Noora Nieminen, Talous- ja hallintopäällikkö

Tuomo Pesonen, Rehtori- ja sivistysjohtaja

Toni Ojala, Hyvinvointipäällikkö

Riikka Koivumäki, Rakennuspäällikkö

Leena Peurala, Varhaiskasvatusjohtaja

Riitta Kantonen, Kirjastonjohtaja